

การประเมินความเสี่ยงการทุจริต
ของสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน)
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒

จัดทำโดย : สำนักอำนวยการกลาง
สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน)
มีนาคม ๒๕๖๒

คำนำ

เหตุการณ์ความเสียงด้านการทุจริตเกิดแล้วจะมีผลกระทบทางลบ ซึ่งปัญหาจากสาเหตุต่าง ๆ ที่ค้นหาต้นตอที่แท้จริงได้ยาก ความเสียงจึงจำเป็นต้องคิดล่วงหน้าเสมอ การป้องกันการทุจริต คือ การแก้ไขปัญหาการทุจริตที่ยั่งยืน ซึ่งเป็นหน้าที่ความรับผิดชอบของผู้อำนวยการสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน และเป็นเจตจำนงของสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) ที่ร่วมต่อต้านการทุจริตทุกรูปแบบ และสามารถตอบสนองนโยบายรัฐบาลในการป้องกันการทุจริตในภาครัฐ

สำนักอำนวยการกลาง ในฐานะผู้รับผิดชอบในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตของสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) จึงได้ทำการประเมินความเสี่ยงการทุจริตในสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) โดยคัดเลือกกระบวนการงาน จำนวน ๑ กระบวนการ ตามกรอบการประเมิน ความเสียงการทุจริตใน ๓ ด้าน คือ ความเสียงการทุจริตที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาอนุมัติ อนุญาต ความเสียงการทุจริตในความโปร่งใสของการใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่ และความเสียงการทุจริตในความโปร่งใสของการใช้จ่ายงบประมาณและการบริหารจัดการทรัพยากรภาครัฐ รวมทั้งกำหนดมาตรการกิจกรรม แนวทาง ในการป้องกัน ความเสียงของการดำเนินงานที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตในสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) และจัดทำแผนบริหารความเสี่ยงที่มีประสิทธิภาพต่อไป

สำนักอำนวยการกลาง

มีนาคม ๒๕๖๒

สารบัญ

	หน้า
การประเมินความเสี่ยงการทุจริต	๑
ความหมาย ขอบเขตประเมินความเสี่ยงการทุจริต	๑
วิธีการวิเคราะห์ความเสี่ยง	๑
๑. การระบุความเสี่ยง (Risk Identification)	๑
๒. การวิเคราะห์สถานะความเสี่ยง	๑
๓. เมทริกส์ระดับความเสี่ยง (Risk level matrix)	๒
๔. การประเมินการควบคุมความเสี่ยง (Risk – Control Matrix Assessment)	๓
๕. แผนบริหารความเสี่ยง	๔

ความหมาย

ความเสี่ยงการทุจริต หมายถึง ความเสี่ยงของการดำเนินงานที่อาจก่อให้เกิดการทุจริต การขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวม หรือการรับสินบน

ขอบเขตประเมินความเสี่ยงการทุจริต

ประเภทความเสี่ยงการทุจริต แบ่งออกเป็น ๓ ด้าน ดังนี้

๑) ด้านความเสี่ยงการทุจริตที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาอนุมัติ อนุญาต (เฉพาะหน่วยงานที่มีภารกิจให้บริการประชาชนอนุมัติ หรืออนุญาต ตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘)

๒) ด้านความเสี่ยงการทุจริตในความโปร่งใสของการใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่

๓) ด้านความเสี่ยงการทุจริตในความโปร่งใสของการใช้จ่ายงบประมาณและการบริหารจัดการทรัพยากรภาครัฐ

วิธีการวิเคราะห์ความเสี่ยง

เป็นการวิเคราะห์โดยเริ่มจากการระบุความเสี่ยงจากกระบวนการต่าง ๆ อธิบายรูปแบบพฤติกรรม เหตุการณ์ความเสี่ยงต่อการทุจริต การวิเคราะห์ระดับความรุนแรงของผลกระทบ กับระดับความจำเป็นของการเฝ้าระวัง และการกำหนดมาตรการ/กิจกรรม/แนวทาง ในการป้องกันความเสี่ยงของการดำเนินงานที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตในสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) ที่มีประสิทธิภาพ

๑. การระบุความเสี่ยง (Risk Identification)

ประเมินความเสี่ยงการทุจริต ด้าน

๑. ด้านความเสี่ยงการทุจริตที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาอนุมัติ อนุญาต
๒. ด้านความเสี่ยงการทุจริตในความโปร่งใสของการใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่
๓. ด้านความเสี่ยงการทุจริตในความโปร่งใสของการใช้จ่ายงบประมาณและการบริหารจัดการทรัพยากรภาครัฐ

ชื่อกระบวนการ/งาน การดำเนินโครงการและงบประมาณที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินโครงการบ้านมั่นคง เมืองและชนบท

ตารางที่ ๑ ตารางระบุความเสี่ยง (Know Factor และ Unknow Factor)

โอกาส/ความเสี่ยงการทุจริต	ประเภทความเสี่ยงการทุจริต	
	Know Factor (เคยเกิดขึ้นแล้ว)	Unknow Factor (ยังไม่เคยเกิดขึ้น)
เจ้าหน้าที่ร่วมกับผู้นำองค์กรชุมชนมีการทุจริตการใช้จ่ายเงินงบประมาณโครงการบ้านมั่นคงเมืองและชนบทไม่ปฏิบัติตามวัตถุประสงค์ของโครงการหรือมีการนำเงินงบประมาณไปใช้ประโยชน์ส่วนตัว		√

๒. การวิเคราะห์สถานะความเสี่ยง

ความหมายของสถานะความเสี่ยงตามสีไฟจราจร มีรายละเอียด ดังนี้

- สถานะสีเขียว : ความเสี่ยงระดับต่ำ
- สถานะสีเหลือง : ความเสี่ยงระดับปานกลาง และสามารถให้ความรอบคอบระมัดระวังในระหว่างปฏิบัติงาน ตามปกติควบคุมดูแลได้
- สถานะสีส้ม : ความเสี่ยงระดับสูง เป็นกระบวนการที่มีผู้เกี่ยวข้องหลายคน หลายหน่วยงาน ภายในองค์กร มีหลายขั้นตอน จนยากต่อการควบคุม หรือไม่มีอำนาจควบคุมข้ามหน่วยงาน ตามหน้าที่ปกติ
- สถานะสีแดง : ความเสี่ยงระดับสูงมาก เป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับบุคคลภายนอกคนที่ไม่รู้จัก ไม่สามารถตรวจสอบได้ชัดเจน ไม่สามารถกำกับติดตามได้อย่างใกล้ชิดหรืออย่างสม่ำเสมอ

ตารางที่ ๒ ตารางแสดงสถานะความเสี่ยง (แยกตามรายสีไฟจราจร)

โอกาส/ความเสี่ยงการทุจริต	เขียว	เหลือง	ส้ม	แดง
เจ้าหน้าที่เรียกรับผลประโยชน์ในระหว่างการตรวจสอบการดำเนินงานโครงการบ้านมั่นคงและชนบท			√	

๓. เมทริกส์ระดับความเสี่ยง (Risk level matrix)

๓.๑ ระดับความจำเป็นของการเฝ้าระวัง

ระดับ ๓ หมายถึง เป็นขั้นตอนหลักของกระบวนการ และมีความเสี่ยงในการทุจริตสูง

ระดับ ๒ หมายถึง เป็นขั้นตอนหลักของกระบวนการ และมีความเสี่ยงในการทุจริตที่ไม่สูงมาก

ระดับ ๑ หมายถึง เป็นขั้นตอนรองของกระบวนการ

๓.๒ ระดับความรุนแรงของผลกระทบ

ระดับ ๓ หมายถึง มีผลกระทบต่อผู้ใช้บริการ/ผู้มีส่วนได้เสีย/หน่วยงานกำกับดูแล/พันธมิตร/เครือข่าย/ทางการเงิน ในระดับที่รุนแรง

ระดับ ๒ หมายถึง มีผลกระทบต่อผู้ใช้บริการ/ผู้มีส่วนได้เสีย/หน่วยงานกำกับดูแล/พันธมิตร/เครือข่าย/ทางการเงิน ในระดับไม่รุนแรง

ระดับ ๑ หมายถึง มีผลกระทบต่อกระบวนการภายใน/การเรียนรู้/องค์ความรู้

ตารางที่ ๓ SCORING ทะเบียนข้อมูลที่ต้องเฝ้าระวัง ๒ มิติ

โอกาส/ความเสี่ยงการทุจริต	ระดับความจำเป็นของการเฝ้าระวัง	ระดับความรุนแรงของผลกระทบ	ค่าความเสี่ยงรวม จำเป็น x รุนแรง
เจ้าหน้าที่เรียกรับผลประโยชน์ในระหว่างการตรวจรับงาน ตรวจสอบเอกสาร หลักฐานประกอบการพิจารณาในการเสนอขออนุมัติโครงการและงบประมาณที่เกี่ยวข้องร่วมกับผู้นำองค์กรชุมชน	๒	๓	๖

ตารางที่ ๓.๑ ระดับความจำเป็นของการเฝ้าระวัง

โอกาส/ความเสี่ยงการทุจริต	กิจกรรมหรือขั้นตอนหลัก MUST	กิจกรรมหรือขั้นตอนรอง SHOULD
เจ้าหน้าที่เรียกรับผลประโยชน์ ในระหว่างการตรวจรับงาน ตรวจสอบเอกสาร หลักฐานประกอบการพิจารณาในการเสนอขออนุมัติโครงการและงบประมาณที่เกี่ยวข้อง	๓	

ตารางที่ ๓.๒ ระดับความรุนแรงของผลกระทบ

โอกาส/ความเสี่ยงการทุจริต	๑	๒	๓
เจ้าหน้าที่เรียกรับผลประโยชน์ ในระหว่างการตรวจรับงาน ตรวจสอบเอกสาร หลักฐานประกอบการพิจารณาในการเสนอขออนุมัติโครงการและงบประมาณที่เกี่ยวข้อง			×

๔. การประเมินการควบคุมความเสี่ยง (Risk – Control Matrix Assessment)

ระดับการควบคุมความเสี่ยงการทุจริต แบ่งเป็น ๓ ระดับ ดังนี้

ดี : จัดการได้ทันที ทุกครั้งที่เกิดความเสี่ยง ไม่กระทบถึงผู้ใช้บริการ/ผู้รับมอบผลงาน องค์กร ไม่มีผลเสียทางการเงิน ไม่มีรายจ่ายเพิ่ม

พอใช้ : จัดการได้โดยส่วนใหญ่ มีบางครั้งยังจัดการไม่ได้ กระทบถึงผู้ใช้บริการ/ผู้รับมอบ ผลงาน องค์กร แต่ยอมรับได้ มีความเข้าใจ

อ่อน : จัดการไม่ได้ หรือได้เพียงส่วนน้อย การจัดการเพิ่มเกิดจากรายจ่าย มีผลกระทบต่อ ผู้ใช้บริการ/ผู้รับมอบผลงานและยอมรับไม่ได้ ไม่มีความเข้าใจ

ตารางที่ ๔ ตารางแสดงการประเมินการควบคุมความเสี่ยง

โอกาส/ความเสี่ยงการทุจริต	คุณภาพการ จัดการ	ค่าประเมินการควบคุมความเสี่ยงการทุจริต		
		ค่าความเสี่ยง ระดับต่ำ	ค่าความเสี่ยง ระดับปานกลาง	ค่าความเสี่ยง ระดับสูง
เจ้าหน้าที่เรียกรับผลประโยชน์ ในระหว่างการตรวจรับงาน ตรวจสอบเอกสาร หลักฐานประกอบการพิจารณาในการเสนอขออนุมัติโครงการและงบประมาณที่เกี่ยวข้อง	พอใช้		√	

การประเมินความเสี่ยงการทุจริตของสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒

ความเสี่ยงด้าน	กระบวนการ	รูปแบบ พฤติการณ์ความเสี่ยงการทุจริต	มาตรการดำเนินการป้องกันการทุจริต	ระยะเวลาดำเนินการ	ผู้รับผิดชอบ
ความเสี่ยงการทุจริตที่เกี่ยวข้องกับการใช้จ่ายเงินงบประมาณโครงการบ้านมั่นคงเมืองและชนบท ไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของโครงการ หรือมีการนำเงินงบประมาณไปใช้ประโยชน์ส่วนตัว	เจ้าหน้าที่เรียกเก็บผลประโยชน์ ในระหว่างการตรวจรับงาน ตรวจสอบเอกสารหลักฐานประกอบการพิจารณาในการเสนอขออนุมัติโครงการและงบประมาณที่เกี่ยวข้องร่วมกับผู้นำองค์กรชุมชน	เจ้าหน้าที่เรียกเก็บผลประโยชน์ ในระหว่างการตรวจสอบเอกสารหลักฐานประกอบการพิจารณาในการเสนอขออนุมัติโครงการและงบประมาณที่เกี่ยวข้องร่วมกับผู้นำองค์กรชุมชน	แต่งตั้งคณะกรรมการบ้านมั่นคงและการจัดการที่ดิน ซึ่งเป็นคณะบุคคลในส่วนกลางที่ช่วยสนับสนุนและเสนอแนะนโยบายแนวทางการดำเนินโครงการบ้านมั่นคงเมืองและชนบท กำกับ ดูแล ติดตาม และประเมินผลการดำเนินโครงการ พิจารณากรอบงบประมาณ และพิจารณาให้ความเห็นชอบโครงการและงบประมาณที่เกี่ยวข้อง ในส่วนภูมิภาคมีการแต่งตั้งคณะทำงานพิจารณาโครงการที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินโครงการบ้านมั่นคง ซึ่งเป็นคณะบุคคลที่ช่วยสนับสนุนและเชื่อมโยงการทำงานในระดับพื้นที่ เสนอแนะแนวทางการสนับสนุนงบประมาณการพัฒนา และพิจารณาภาพรวมของการดำเนินงาน พร้อมทั้งกลั่นกรองแผนการพัฒนาที่อยู่อาศัยให้สอดคล้องกับพื้นที่ และติดตามผลการดำเนินเงินภายใต้โครงการบ้านมั่นคงให้มีประสิทธิภาพ	ต.ค. ๖๑ - ก.ย. ๖๒	สำนักบ้านมั่นคง สำนักงานภาคทุกภาค

(นายสมชาติ ภาวะสุวรรณ)

ผู้อำนวยการสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน

วันที่ ๒๘ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๒